

A felsőoktatás nemzetköziesítésének kulturális dimenziói

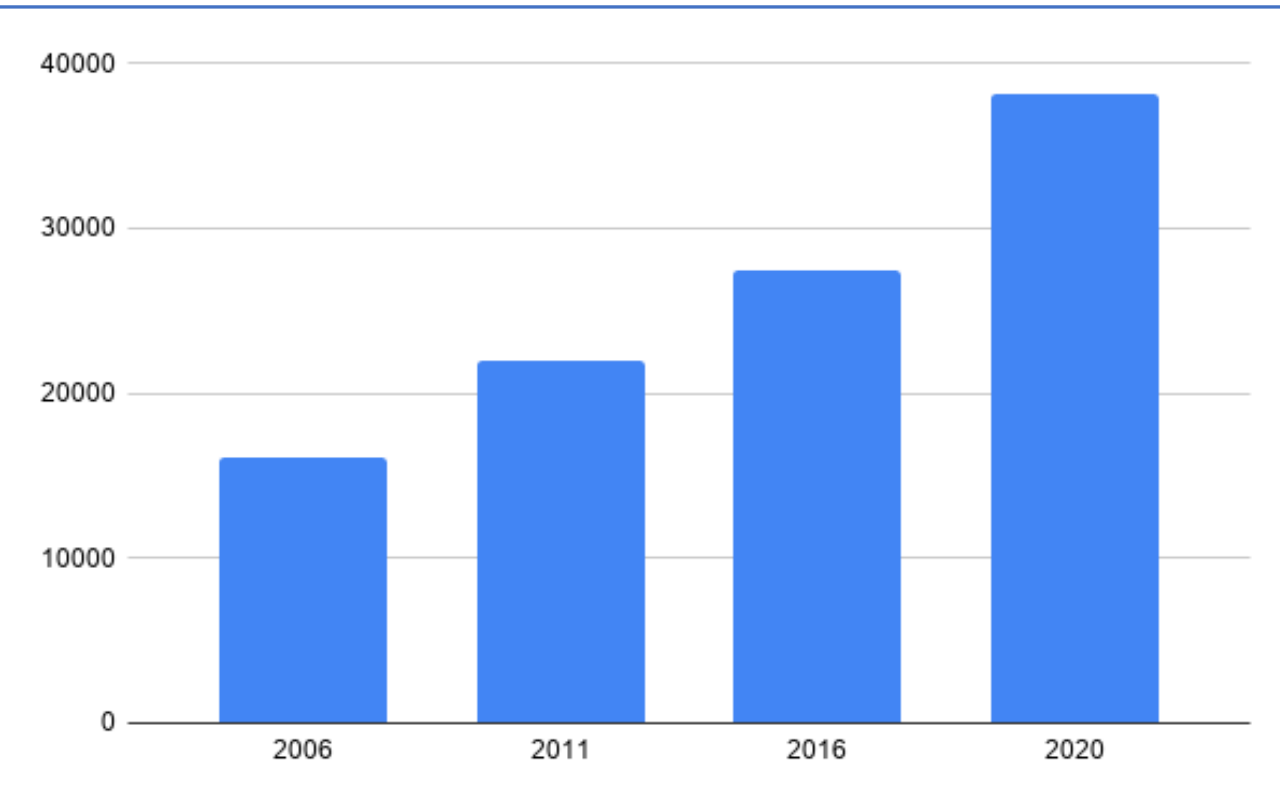
Keczer Gabriella

**Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula
Pedagógusképző Kar**

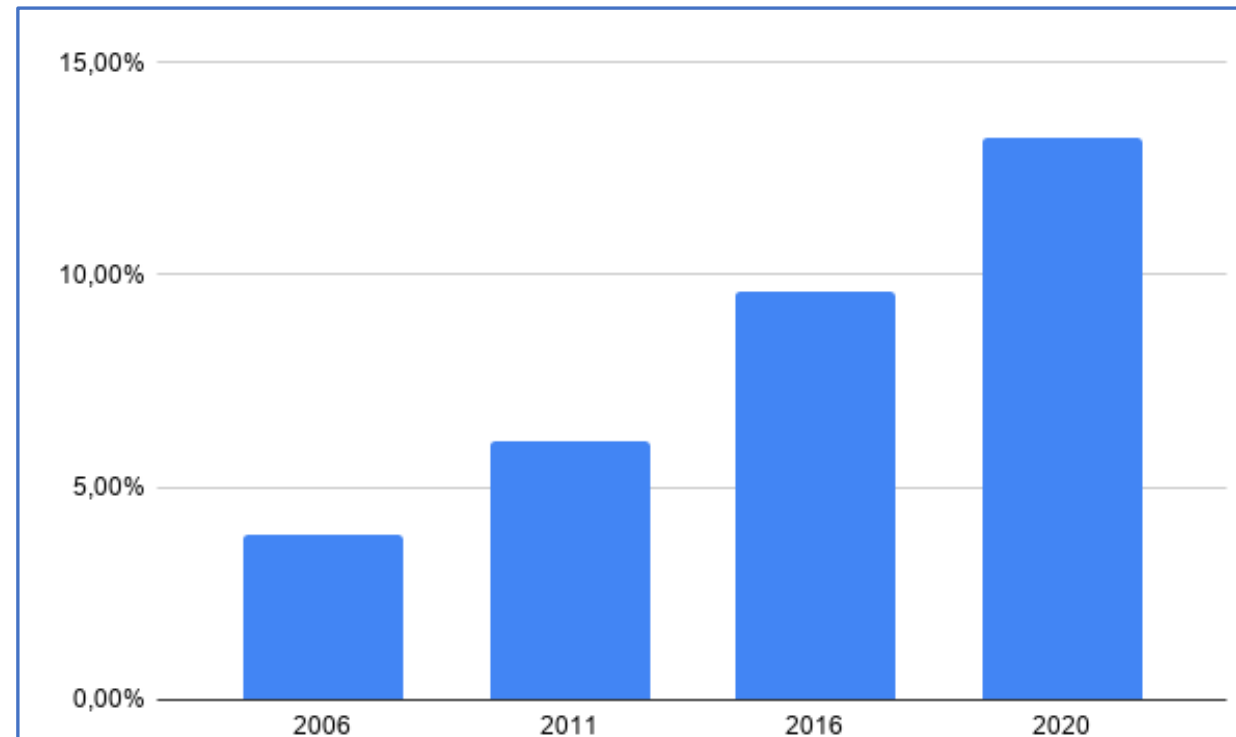
Művelődéstudományi Intézet

Nemzetköziesítés egyik meghatározó eleme: **külföldi hallgatók** fogadása a hazai felsőoktatási rendszerben

Külföldi hallgatók száma Magyarországon

Külföldi hallgatók aránya Magyarországon

Forrás: KSH, OH, Tempus

A külföldi hallgatók jelenlétének kulturális aspektusai – mi történik a lokális és a „globális” találkozásánál?

1. **Kihívások:** miért kell(ene) foglalkozni a kulturális különbségekkel?
2. **Feltételek:** mire van (lenne) szükség kulturális szempontból oktatói és rendszerszinten az eredményes interkulturális oktatáshoz?
3. **Lehetőségek:** milyen kedvező kulturális hatásokkal jár(hat) a külföldi hallgatók jelenléte – ha jól csináljuk?

Szakirodalom, korábbi felmérések, saját kutatás

1. Kihívások: miért kell(ene) foglalkozni a kulturális különbségekkel a tanítási-tanulási folyamatban?

Amikor a külföldi hallgató megérkezik: kulturális sokk

+ akadémiai kulturális sokk!

- tanulás egyénileg konstruált, társadalmilag/közösségileg támogatott, **kultúrába ágyazott** és általa közvetített

- egy oktatási intézmény nem csak fizikai hely, hanem **kulturális közeg** és közösség

- ezek a **kulturális elemek** és közösségi kapcsolatok

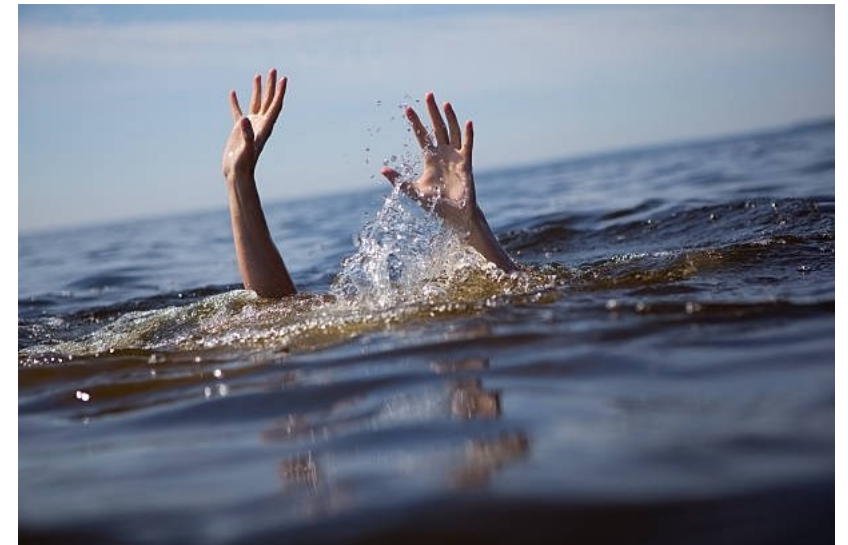
jelentősen alakítják

a tanítási-tanulási folyamatot

Az akadémiai sokk tanítási-tanulási összetevői:

- nyelv (nehézség, értelmezés, szóvicc)
  - kulturális utalások
  - tabuk, érzékeny témák
  - tanár-diák viszony (+ nemi szerepek és viszonyok, életkor)
  - tanulási stratégiák (passzív $\rightarrow$ $\leftarrow$ aktív, önvezérelt $\rightarrow$ $\leftarrow$ irányított, magolás, reprodukció $\rightarrow$ $\leftarrow$ véleményalkotás, kritikai gondolkodás -- konfuciánus vs. nyugati)
  - tanuláshoz való hozzáállás
  - versengés, kooperáció, csapatmunka
  - plagizálás
  - vizsga (szóbeli, teszt)
- + a tananyag tartalmi relevanciája

2. Feltételek: mire van (lenne) szükség oktatói és rendszer szinten az eredményes interkulturális oktatáshoz?

Feltételei oktatói szinten: interkulturális tanítási kompetenciák

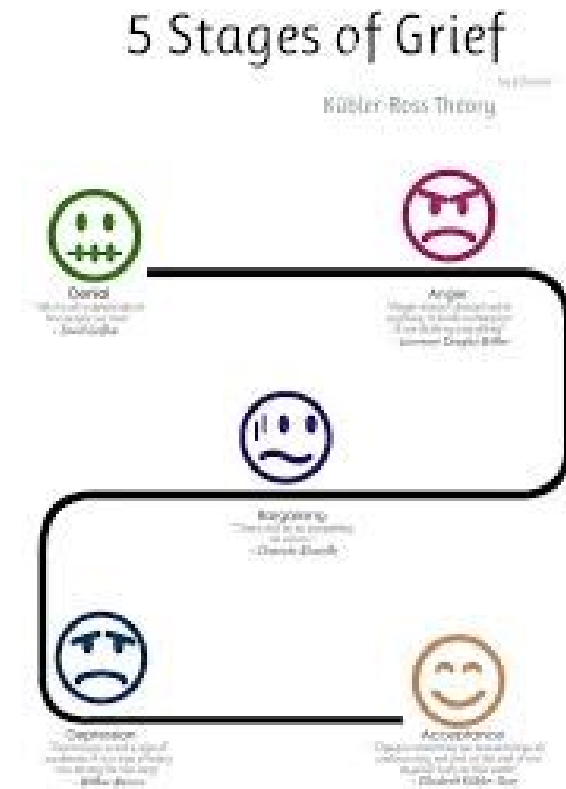
- **attitűd:** más kultúrák iránti nyitottság, ezek értékének elismerése, ítéletmentesség →← etnocentrizmus
- **tudás és megértés:** a külföldi hallgatók hátterének, kultúrájának ismerete + kulturális önismeret, tudatosság
- **képesség:** önreflexió, (ön)kritikus gondolkodás, érzelmek, konfliktusok kezelése, kooperáció kialakítása

ezek nem feltétlenül fejlődnek ki a nemzeti oktatás rendszer keretei között
nem része a tanárképzésnek sem

Az oktatók interkulturális fejlődésének fázisai:

1. a kihívás tagadása
2. áthárítás
3. alkalmazkodás elvárása
4. üdvözlés

Feltételei rendszerszinten:

elmozdulás a deficit-modellről

(Biggs 1997: „konceptuális kolonializmus”)

⇒ külföldi hallgatók erőltetett akkulturációja, hazatéréskor fordított kulturális sokk

ehelyett: legitimnek lehet tekinteni a tudásszerzés más, a nyugatitól eltérő kultúrákban keletkezett módjait is

nem jelenti azt, hogy a külföldi hallgatókat nem kell megismertetni a saját oktatási-kutatási módszerekkel!

3. **Lehetőségek:** milyen kedvező kulturális hatásokkal jár(hat) a külföldi hallgatók jelenléte – ha jól csináljuk?

A hazai hallgatók (és oktatók) számára:

- helybe hozza a különböző kultúrákat, globális tudást
- „élő” tapasztalat $\Rightarrow$ nyitottság, elfogadás, empátia, sztereotípiák lebontása
- más sorsok $\Rightarrow$ perspektívába helyezi a saját helyzetüket
- **kíváncsivá tesz a világra, bátorság, rugalmasság**
- példamutatás: **tanulás iránti attitűd változása**
- „világpolgárság” gyakorlása helyben, **interkulturális munkakompetenciák** fejlődése

De! ez nem történik meg a külföldi hallgatók pusztán jelenlétével (kulturális silók/gettók)

Intézményi és oktatói szinten is célzott cselekvésre van szükség

Intézményi szinten:

- hazai és külföldi hallgatók együttes oktatása, közös szakmai programok, projektek
- hazai hallgatók ösztönzése

De! A kontaktus önmagában nem vezet interkulturális tanuláshoz

Oktatói szinten:

- támogató tanulási környezet kialakítása
- kultúraközi interakciót, kollaborációt ösztönző oktatási módszerek

(tudatosan tervezett egyéni és csoportfeladatok)

- interkulturális dimenzió beemelése az oktatásba az erre alkalmas kurzusokon

Σ a külföldi hallgató **kulturális értelemben is erőforrás**

„Átmenetek”

A magyar felsőoktatás a nemzetköziesítésben: mennyiségi fázisból → minőségi fázisba

- a külföldi hallgatói létszám növelése → jobb „merítés”
- angolul tanítani képes oktatói gárda felépítése → az oktatók fejlesztése
- dokumentumok angolra fordítása, albérletszerzés → sokrétű támogatás
- együttműködési megállapodások számának növelése → érdemi kollaborációk
- külső nemzetköziesítés (mobilitás) → nemzetköziesítés otthon

Mi kell a sikeres átmenethez?

jó stratégia + alkalmas vezetés + elegendő erőforrás

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!